

■ Закуліссе

ОПЕРНЫ ЗДЫМАЕ МАСКІ

Дзень адчыненых дзвярэй прайшоў у Вялікім

Аргенцінскі Буэнас-Айрэс ці астравок Прочыда на поўдні Італіі нагадаваў Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь на днях — з-за маляўнічасці, наслання гукаў і фарбаў, наплыву гасцей. Што адбываецца? Дзень адчыненых дзвярэй, прымеркаваны да дня нараджэння тэатра, 25 мая прайшоў у Вялікім ужо другі раз. 83 гады — узрост немаленькі. А юнацкага запалу яшчэ хоць адбаўляй.

Колькі пражэктараў асвятляюць спектаклі? Чаму тканіна для стварэння заслоны вымяраецца ў... кіламетрах? Хто кіруе рухам дэкарацый? Музыка з балета «Лебядзінае возера» ўрачыста стартаваў час адказаў на ўсе пытанні. Для дзяцей гэты дзень стаў такім жа моцным па адчуваннях, як, напэўна, быў бы, калі трапіць у Залюстроуе Кэрала. Калі яшчэ ёсць магчымасць спакойна зазірнуць за кулісы, сузіраючы неверагодны рэквізіт і дэкарацыі, паслухаць урокі вакалу і пастаяць за станком, як балерына? 21 экскурсавад (на сем больш, чым мінулы раз) расказвалі пра гісторыю, таямніцы, цікавыя дробязі тэатральных будняў.

Пяць гадзін і тры тысячы дзвярэй. Схаваныя на самым версе і ў нетрах творчых цэхі. Можна пабываць у аркестравай яме і ўзяцець амаль да столі. А там — гіганцкая люстра вагой амаль паўтары тоны! Летась праз усе куткі опернага прайшлі ледзь не дзве тысячы чалавек, гэтым разам — больш за тры. Генеральны дырэктар Вялікага тэатра Уладзімір Грыдзюшка сказаў, што дзверы не зачыняюцца нават перад тымі, хто не паспеў заісацца ў групу. Такі прыныціп.

Людзі прыехалі з усёй Беларусі. Кіраўнік опернага праанансаваў самыя прыкметныя мерапрыемствы, што пройдуць у найбліжэйшы час. Трэці міжнародны фестываль

«Балетнае лета ў Вялікім» пройдзе з 11 па 18 чэрвеня, адкрыўшыся прэм'ерай Палада Бюльбюль-аглы «Каханне і смерць» па нацыянальным азербайджанскім эпасе ў пастаноўцы харэографа Вольгі Костэль. Балет пройдзе і другі раз у завяршэнне сезона.

Антонія Вівальдзі ў выкананні трыя салістаў — скрыпка, флейта і кантрабас.

А ўжо з 24 па 26 чэрвеня прагрымаць «Вечары Вялікага тэатра ў замку Радзівілаў» у Нясвіжы.

Адным з самых цікавых пунктаў у праграме дня адчыненых дзвярэй сталі творчыя сустрэчы з галоўнымі людзьмі тэатра ў камернай зале імя Аляксандраўскай, якія доўжыліся аж да самага вечара. Галоўны рэжысёр Міхаіл Панджавідзэ, дырыжор Віктар Пласкіна, кіраўнік балетнай трупы Юрый Траян, мастацкі кіраўнік калектыву «Беларуская капэла» Віктар Скарабагатаў, галоўны хормайстар Ніна Ламановіч — гэты спіс сам па сабе выклікае захапленне. Такая практыка, дарчы, прахо-

Рэквізіт і касцюмы — у вольным доступе.

працоўваюць свае па з «Сямі прыгажунь».

У харавым класе атрымлівалі асалоду ад Антонія Вівальдзі ў выкананні трыя са скрыпкі, флейты і кантрабаса. А вось салістку Вялікага Таццяну Трацяк было не пазнаць — на некалькі хвілін Лэдзі Макбет, Сюзанна і Аїда ператварыліся ў сціпую, але настойлівую і, бачна, вельмі прафесійную жанчыну-педагога. У яе трэнінг уваходзіла механіка здабывання гукаў — вельмі працаёмкі працэс, які цесна завязаны на ўнутраным стане выканаўцы і ўменні літаральна «жангліраваць» дыхальнымі працэсамі.

«Зорак оперы, вядучых салістаў, таксама можна было сустрэць — падчас выпадкавага шпацыру па калідорах альбо ў грымёрцы, на сцэне».

У фае выконвалі песні. Гэта маленькія і юныя артысты з Дзіцячага музычнага тэатра-студыі, якая ўваходзіць у склад опернага, а яго ўдзельнікі і вучацца, і ўдзельнічаюць у пастаноўках. Віктарыны, казачныя інтэрактыўныя спектаклі... Можна было сфатаграфавалі нават каля сакуры, з веерам або ў шапцы Манамар-

ха, на троне ці каля вынаснага грымёрнага цэха. А таксама... паназіраць за стварэннем карцін. Зона з мастакамі (студэнты каледжа імя А.К. Глебава) выглядала адной з тых, дзе творчая атмасфера была насычана да такой ступені, што, увайшоўшы ў зону з мальбертам, хацелася кінуць усё і маляваць чароўную незнаёмку, якая пазіравала непадалёк. Загадаць жаданне, скарыстаўшыся дабронай Васілісы Прыгожай? Паўдзельнічаць у майстар-класе па вырабе балетак або оперным спеве? Убачыць рэдкія архіўныя дакументы і афішы? Ды без праблем!

Нагадаем, што Вялікі тэатр оперы і балеты Рэспублікі Беларусь быў створаны ў 1933 годзе. Сёння ў яго рэпертуары — 71 спектакль і каля 1000 работнікаў. Урачыстасці скончыліся ўвечары, але яшчэ адну «партыю» глядачоў чакала пышная опера «Кармэн». Сімвалічна, бо менавіта ёй Вялікі адкрыў свой першы сезон ужо амаль стагоддзе таму... Падаецца, што дні адчыненых дзвярэй у оперным, хоць і праходзяць толькі другі год, ператворацца ў яшчэ адну добрую тэатральную традыцыю.

Марыя ВОЙЦІК

Што адбываецца ў грымёрцы?

■ Вернісаж

БАЛЕТНАЯ СІМФОНІЯ — НА ПАЛАТНЕ

Упершыню ў Мінску праходзіць выстаўка Алены Вантрыён-Макарэвіч

Крохкасць ужываецца з фатальнасцю, задумліва захутанія ў чырвоныя тканіны і сіняватую смугу фігуры рухаюцца ў лаканічнай прасторы, дзе ў цэнтры ўвагі толькі твары, вочы — такімі паўстаюць танцоры балета на адзінаццаці карцінах Алены Вантрыён-Макарэвіч. У загадкавым, Тулуз-Латрэкаўскім афармленні. Беларуская мастачка, якая жыве ў Францыі, не забываецца пра свае карані. Менавіта яна, сумесна з Пасольствам Беларусі ў Францыі, з'яўляецца арганізатарам выставак нашых мастакоў у межах «Восеньскага салона» на Елісейскіх палях, а таксама экспазіцыі брэсцкіх і віцебскіх творцаў у шэрагу французскіх салонаў.

Упершыню ў Мінску, у Вялікім тэатры Беларусі адкрылася персанальная выстаўка Вантрыён-Макарэвіч, прысвечаная 150-годдзю з дня нараджэння Льва Бакста, выбітнага мастака і сцэнографа, таксама выхадца з нашай краіны. Што іх звязвае? Імправізаваны цягнік з Мінска і Гродна ў Парыж, ахвота да пастаянных зменаў і працы над сабой. А яшчэ — шчырае захапленне феноменальнай рускай балерынай Ганнай Паўлавай, танцуючым «лебедзем», «жамчужынай» XX стагоддзя.

Справа ў тым, што менавіта Бакст быў сцэнографам балетных спектакляў Сяргея Дзягілева, пачынальніка групы «Свет мастацтва»

«Ганна і Джэк».

і арганізатара «Рускіх сезонаў» у Парыжы. У яго і танцавала Паўлава. А Алена Вантрыён-Макарэвіч здолела захапіцца, працуе і перанесці на палотны вобразы прыгажуні, што праславілася на сцэне ў часы belle ероке (пекнай эпохі), аўтамабільнага буму і кабаре, зараджэння кінамастацтва і стылю мадэрн.

Алей і палатно, а карціны выглядаюць нібы шэдэўры фатаграфічнай думкі, настолькі жыва і натуральна. Хай гэта рамантычныя «Арлекін з Каламбінай», легкадумная «Страказа», грацыёзная «Белая лебедзь» ці задуманная «Тамара».

Алена Вантрыён-Макарэвіч скончыла Школу дызайну ў Мінску, вучылася на краўца, працавала ў атэлье і малявала. Пэўны час сур'ёзна займалася стварэннем адзення. Паралельна вывучала эканоміку. Але жывапіс пераважыў... Вышэйшая нацыянальная школа прыгожых мастацтваў у Парыжы стала наступным пунктам прызначэння. Смелы крок. Шэсць гадоў таму Вантрыён-Макарэвіч выйшла замуж за французскага адваката і з'ехала. Каб трапіць у галерэйна-выставачную брую Парыжа, трэба было каласальна шмат працаваць. Цяпер у яе 10-15 выставак на год, як калектыўных, так і персанальных. Алена Вантрыён-Макарэвіч супрацоўнічае з Пасольствам Беларусі ў Францыі, якое, па яе словах, актыўна спрыяе знаёмству еўрапейцаў з нашай культурай. Парыжане нават вянкі купальскія кідаюць у Сэну. А хутка зноў адбудзецца «Восеньскі салон», які пройдзе як у Гран Пале, так і ў мінскім Палацы мастацтва. У горад, што натхніў не аднаго творцу, адправяцца шэсць нашых мастакоў...

Карціны самой Алены Вантрыён-Макарэвіч выстаўляліся ў калектыўных экспазіцыях вядучых сусветных салонаў. Напрыклад, «Восеньскім салоне» на Елісейскіх палях, Art Capital

у Гран Пале, Everarts, «Галерэі нумар 1» ў Парыжы. Мастачка валодае першымі прызамі «Зялёнага салона» ў Эрбле, а таксама Асацыяцыі прыгожых мастацтваў.

Экспазіцыю работ Алены Вантрыён-Макарэвіч можна наведаць да 17 чэрвеня.

Марыя ВОЙЦІК

«Тамара».